

## POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Krzysztof Wiak (przewodniczący)

SSN Janusz Niczyporuk (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie ze skargi P.T. i A.T.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki  
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.  
[...],

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej  
i Spraw Publicznych w dniu 9 grudnia 2025 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie toczącym się pod sygnaturą akt [...] nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie wyznaczenie terminu rozprawy w sprawie o sygnaturze akt [...] nie później niż w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie odpisu postanowienia stwierdzającego przewlekłość postępowania;**
- 3. przyznaje skarżącym P.T. i A.T. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumę pieniężną w wysokości po 2 000 (dwa tysiące) złotych za okres od 6 grudnia 2023 r. do 6 czerwca 2025 r.;**
- 4. zasądza zwrot od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżących P.T. oraz A.T.A kwotę 400 (czterysta) złotych uiszczonej tytułem opłaty sądowej od skargi;**

**5. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego P.T. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty;**

**6. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącej A.T. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

Janusz Niczyporuk      Krzysztof Wiak      Grzegorz Żmij

## **UZASADNIENIE**

Skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki z 6 czerwca 2025 r., która wpłynęła do Sądu Najwyższego 13 czerwca 2025 r., skarżący: P.T. i A.T. (dalej: „skarżący”), działając przez profesjonalnego pełnomocnika, wnieśli o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. akt [...], toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie (pkt 1), zlecenie Sądowi prowadzącemu postępowanie podjęcie odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie (pkt 2), przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz każdego z powodów kwoty 5.000 zł (pkt 3), zasądzenie od Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżących kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (pkt 4). Skarżący opłacili skargę na przewlekłość postępowania kwotą 400 (czterysta) złotych.

W uzasadnieniu skargi pełnomocnik skarżących wyjaśnił, że postępowanie w sprawie prowadzonej przez Sąd I instancji rozpoczęło się 23 listopada 2011 r. i zakończyło się 26 lipca 2023 r. Natomiast sprawa przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie została zarejestrowana dopiero 6 grudnia 2023 r. Pomimo złożenia stosownych wniosków oraz ponagleń (w dniach 9 grudnia 2024 r., 21 marca 2025 r. i 5 czerwca 2025 r.), do dnia dzisiejszego Sąd Apelacyjny nie podjął czynności w sprawie, w tym nie doręczył pełnomocnikom stron złożonych w sprawie apelacji oraz nie wyznaczył terminu rozprawy apelacyjnej. W uzasadnieniu skargi wskazano także na prawo jednostki do rzetelnego procesu sądowego oraz na fakt, że w przedmiotowej sprawie postępowanie trwa dłużej niż jest to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych, a zachowanie skarżących w żaden sposób nie przyczyniło się do przewlekłości postępowania.

W odpowiedzi na skargę z dnia 8 lipca 2025 r., która wpłynęła do Sądu Najwyższego 13 czerwca 2025 r., Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o jej oddalenie. W dalszej części odpowiedzi wyjaśnił, że akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 6 grudnia 2023 r., a Sąd niezwłocznie dokonał czynności wstępnych, po czym przedstawił ich przebieg.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia

sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do treści art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; z 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22; z 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22; z 23 listopada 2022 r., I NSP 312/22; z 22 marca 2023 r., I NSP 25/23). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników

wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

W części orzeczeń wskazuje się, że także krótszą, np. ośmiomiesięczną beczynność sądu, jako naruszającą prawo strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (patrz: postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 maja 2013 r., III SPP 51/13; z 17 grudnia 2013 r., III SPP 242/13; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Podobnie przyjmował Naczelny Sąd Administracyjny (zob. postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego: z 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06; z 24 kwietnia 2008 r., I OPP 16/08, z 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08, z 24 lipca 2008 r., I OPP 23/08, oraz z 21 kwietnia 2010 r., II OPP 10/10). Ten utrwalony standard orzeczniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Jednakże powinien być on stosowany przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość i w szczególnych przypadkach domniemanie to może być wzruszone (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 18 stycznia 2023 r., I NSP 373/22).

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22; z 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22; z 23 listopada 2022 r., I NSP 312/22; 22 marca 2023 r., I NSP 25/23). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzeczniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06). W tym też kontekście – organizacyjnym – należy rozpoznawać argumenty zawarte w odpowiedzi na skargę. Jakkolwiek przyczyniają się one do dezorganizacji i opóźnień w wyznaczaniu spraw, to wciąż pozostają bez wpływu

na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie. Ostatecznie Sąd jako jednostka reprezentująca Skarb Państwa ponosi formalną odpowiedzialność za niewłaściwe wywiązywanie się przez Państwo z powyższego obowiązku.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż czas oczekiwania na rozpoznanie apelacji w analizowanej sprawie został przekroczony i wyniósł ponad 12 miesięcy. Przedmiotowa sprawa zakończyła się przed Sadem Okręgowym 26 lipca 2023 r. wydaniem wyroku, po czym wniesiono apelację. Akta sprawy zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego w W. 6 grudnia 2023 r. Tego samego dnia przeprowadzono w systemie SLPS losowanie sędziego referenta. W dniu 7 grudnia 2023 r. zarejestrowano sprawę w repertorium [...], zarządzono zawiadomienie strony o składzie rozpoznającym sprawę oraz przedstawiono sprawę referendarzowi sądowemu celem podjęcia czynności, związanych z nadaniem biegu apelacjom. W dniach 24 lipca i 12 sierpnia 2024 r. wpłynęły wnioski pełnomocnika skarżących o podjęcie czynności w sprawie. Zarządzeniem z 14 sierpnia 2024 r. poinformowano pełnomocnika skarżących, że czynności, związane z nadaniem biegu apelacji zostaną podjęte według kolejności wpływu do referatu referendarza oraz według kolejności wpływu do referatu sędziego referenta. W dniu 27 marca 2025 r. wpłynął kolejny wniosek pełnomocnika skarżących o podjęcie czynności w sprawie. W dniu 10 czerwca 2025 r. wydano zarządzenie, nadające bieg obu apelacjom, nakazano doręczenie odpisu apelacji pozwanego pełnomocnikowi skarżących, zaś ich apelacji pełnomocnikowi pozwanego oraz przedstawiono akta sędziemu referentowi celem rozważenia sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia apelacji powodów. Zarządzenie wykonano tego samego dnia. W dniu 11 czerwca 2025 r. zostało wydane postanowienie w przedmiocie ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia apelacji powodów. Odpis postanowienia wysłano następnego dnia. W dniu 12 czerwca 2025 r. wydano zarządzenie, w którym nakazano poinformować pełnomocnika skarżących, że apelacjom został nadany stosowny bieg, a ich odpisy zostały przesłane stronom. Czynności związane z nadaniem dalszego biegu sprawie i wyznaczeniem terminu rozprawy zostaną podjęte zgodnie z § 79 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18 czerwca 2019 r. – Regulaminu

urzędowania sądów powszechnych, czyli według kolejności wpływu do referatu sędziego referenta.

W związku z tym, że Sąd Apelacyjny w Warszawie od momentu wpływu akt wraz z apelacją, poza wylosowaniem sędziego referenta i wykonaniem wymienionych wezwań, nie podejmował czynności zmierzających do merytorycznego rozpoznania sprawy przez ponad dwanaście miesięcy, to w ocenie Sądu Najwyższego, mając na względzie powyższe okoliczności, uzasadnione jest stwierdzenie przewlekłości postępowania w rozpoznawanej sprawie.

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w przedmiotowej sprawie nastąpiła przewlekłość postępowania, jest także obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżących o zasądzenie na ich rzecz odpowiedniej sumy pieniężnej. Orzekając o przyznaniu skarżącym od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jednak nie mniej niż w/w suma, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Jednocześnie Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do zasądzenia sumy wyższej i dlatego w tej części oddalił żądania skarżących. Ponadto z urzędu Sąd Najwyższy zaleca podjęcie czynności w sprawie w tym wyznaczenie rozprawy w ciągu dwóch miesięcy od otrzymania akt niniejszej sprawy.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 12 ust. 2, 3 i 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia. O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym orzeczono w oparciu art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. art. 99 k.p.c. w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804 ze zm).

Janusz Niczyporuk    Krzysztof Wiak    Grzegorz Żmij

[a.ł]